

1. 3. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Blížící se soumrak intra-unijních investičních arbitráží

Představitelé členských států EU podepsali dne 15. ledna 2019 společnou deklaraci („Deklarace“) o právních důsledcích přelomového rozhodnutí Soudního dvora EU („SDEU“) ve věci *Achmea* a o blížícím se ukončení ochrany zahraničních investic v EU na základě dosud platných dohod o ochraně investic uzavřených mezi členskými státy EU (tzv. „intra-unijní BIT“).

Případ *Achmea*

Již před časem jsme informovali o loňském přelomovém rozsudku ve věci [Slovensko vs. Achmea](#) (C-284/16), ve kterém SDEU rozhodl, že rozhodčí doložka obsažená v československo-nizozemské intra-unijní BIT z roku 1991 ohrožuje autonomii unijního práva, a musí tak být považována za zakázanou ve smyslu článků 267 a 344 Smlouvy o fungování EU. Jinými slovy to znamená, že rozhodčí doložky obsažené v intra-unijních BIT jsou neslučitelné s unijním právem.

SDEU založil své rozhodnutí na závěru, že rozhodčí tribunál ustavený k řešení investičního sporu na základě intra-unijní BIT může vykládat nebo dokonce uplatňovat unijní právo, a to zejména jeho ustanovení týkající se volného pohybu. Přitom ale platí, že takový rozhodčí tribunál nemůže požádat SDEU o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se unijního práva. To ovšem brání tomu, aby tyto spory byly řešeny způsobem zaručujícím plnou efektivitu unijního práva. SDEU současně zdůraznil, že jeho závěry se týkají pouze investičních, nikoliv obchodních arbitráží.

Závěry přijaté v Deklaraci

Evropská komise, která se s výše uvedenými závěry SDEU ztotožnila, iniciovala politickou diskuzi o dalším osudu intra-unijních BIT v návaznosti na případ *Achmea*. Tato diskuze vyvrcholila přijetím Deklarace členskými státy EU, které se shodly na tom, že „rozhodčí tribunál ustavený na základě rozhodčí smlouvy mezi investorem a státem nemá pravomoc spor rozhodovat, kvůli neplatnosti nabídky arbitráže ze strany státu, který je signatářem příslušné bilaterální dohody o ochraně investic.“

Členské státy EU se proto zavázaly přijmout nezbytná opatření, aby informovaly investiční rozhodčí tribunály o právních důsledcích vyplývajících z rozsudku *Achmea* shrnutých v Deklaraci, a dále žádat soudy, včetně těch ve třetích zemích, aby zrušily či nevykonávaly rozhodčí nálezy vydané na základě intra-unijních BIT.

Deklarace odůvodňuje shora uvedené tím, že když investoři z jednoho členského státu EU uplatňují

jednu ze základních svobod volného pohybu (tj. zboží, osob, služeb a kapitálu), jednají v působnosti unijního práva a požívají ochrany poskytované danými svobodami. Tato ochrana zahrnuje zejména zákaz diskriminace, povinnost proporcionality, právní jistotu a ochranu oprávněných zájmů. Z toho důvodu (při určitém zjednodušení) není v rámci jednotného vnitřního trhu EU potřebná dodatečná ochrana na základě intra-unijní BIT.

Členské státy EU přesto zdůraznily, že účinky Deklarace by se neměly dotýkat smírů a rozhodčích nálezů vydaných ve sporech na základě intra-unijních BIT, které již není možné zrušit a na základě kterých bylo buď dobrovolně plněno, nebo byly plně vymoženy před rozhodnutím ve věci *Achmea*.

Důsledky Deklarace a ochrana investic v rámci EU

Deklarace nepochybně zasáhne do řady investičních arbitráží probíhajících mezi investory a státy a pravděpodobně též do výkonu již vydaných (ale dosud nesplněných) rozhodčích nálezů.

Deklarace dále stanoví závazek členských států EU, že nejpozději do 6. prosince 2019 ukončí všechny mezi sebou navzájem uzavřené intra-unijní BIT.

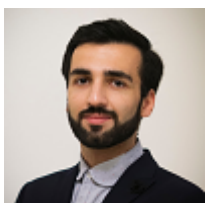
Členské státy EU současně informovaly celou investorskou komunitu, že „*nové intra-unijní investiční arbitráže by neměly být zahajovány.*“ Investoři proto budou muset případně zvážit restrukturalizaci svých zahraničních investic, pokud si budou přát zachovat stávající úroveň jejich mezinárodní ochrany.

Dušan Sedláček,
partner

René Cienciala,
advokát

Jiří Seydler,
právní asistent

[HAVEĽ & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 255 000 111
Fax: +420 255 000 110
e-mail: office@havelpartners.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nálezn Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)